

JANUAR 2018
/ERST

Sag

Indkaldelse af ansøgninger under den nationale pulje af EU's regional-fondsmidler.

Tema: Øget vækst gennem cirkulære forretningsmodeller i SMV'er

1. Baggrund

Cirkulære forretningsmodeller indebærer en mere effektiv udnyttelse af ressourcer, som er vigtig for både virksomhedernes konkurrenceevne og for samfundsøkonomien. Den effektive ressourceudnyttelse medfører både materiale- og energibesparelser og reducerer dermed miljøbelastningen bl.a. ved at mindske udledningen af drivhusgasser.

Ved at basere sig på en cirkulær forretningsmodel kan virksomheder åbne for nye markeder og nye kundesegmenter, ligesom arbejdet med nye forretningsmodeller kan virke som en katalysator for innovation i virksomheden.

Cirkulære forretningsmodeller findes i forskellige former. Nogle modeller er baseret på, at et produkt eller en proces medfører ressourcebesparelser, andre modeller har fokus på at genanvende affald i nye produkter eller anvende nyt design eller ny teknologi og digitale muligheder til optimering af anvendelsen af ressourcer eller energi. Atter andre modeller fokuserer på at levere funktioner eller services i stedet for produkter, og der er også modeller kendt som industrielle symbioser, hvor virksomheder anvender hinandens restressourcer og affald som input i ny produktion mv. Fælles for de cirkulære forretningsmodeller er, at de medvirker til at forbedre udnyttelsen af ressourcerne.

På den baggrund ønsker Erhvervsstyrelsen ved hjælp af EU's Regionalfond at gennemføre en landsdækkende indsats for at fremme udbredelsen af cirkulære forretningsmodeller i danske små og mellemstore virksomheder.

Indsatsen skal gennem oplysningsaktiviteter og tilskud til rådgivningsforløb hjælpe små og mellemstore virksomheder (SMV'er) med at afdekke deres økonomiske og miljømæssige potentiale ved omstillingen

ERHVERVSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 10 00

Fax 35 29 10 01

CVR-nr 10 15 08 17

E-post erst@erst.dk

www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

til en ny og mere cirkulær forretningsmodel. Der kan også ydes tilskud til implementering af den nye forretningsmodel i virksomheden.

Projekter vil blive medfinansieret af EU's Regionalfond, og der er i alt afsat **19,3 mio. kr.** til indsatsen i regionalfondsprogrammet, hvoraf ca. 20 pct. (svarende til ca. 3,9 mio. kr.) skal anvendes i Region Sjælland (se afsnit 4 nedenfor om finansiering og støttesatser).

2. Indsatsen

Indsatsen består i en formidlingsindsats og en tilskudsordning til SMV'er. Hele indsatsen skal forankres hos én operatør.

Operatøren kan fx være et GTS, et regionalt væksthus, en klyngeorganisation, en brancheorganisation eller et partnerskab, hvor flere organisationer går sammen om opgaven.

Til formidlingsindsatsen skal en række brancheorganisationer samles i et partnerskab, som vil informere om potentialet ved cirkulære forretningsmodeller blandt deres medlemmer. Som del af denne indsats får brancheorganisationerne indsigt i den aktuelle udbredelse af cirkulære forretningsmodeller blandt deres medlemmer samt i hvilke rådgivningsbehov, der er i markedet for at styrke udbredelsen yderligere.

Operatøren skal i administrationen af tilskudsordningen til SMV'er trække på den markedsviden, som partnerskabet af brancheorganisationer har opnået i deres formidlingsindsats.

For samtlige aktiviteter i indsatsen skal operatøren opstille en klar effektkæde (forandringsteori), som forklarer, hvordan aktiviteterne vil skabe en ny cirkulær forretningsmodel og bidrage til at forbedre ressourcenyttelsen, herunder energi- og/eller materialeeffektiviteten i de tilskudsmodtagende virksomheder samt eventuelt hos deres kunder og leverandører. Om muligt skal effektkæden være evidensbaseret, fx baseret på positive erfaringer med lignende indsatser i ind- og udland

Tilskud kan gives til SMV'er enkeltvist eller virksomheder i et netværk. Tilskud til enkeltvirksomheder kan kun gives til SMV'er, ikke til store virksomheder. Gives tilskuddet til et netværk af virksomheder (se nedenfor), kan store virksomheder modtage økonomiske fordele/subsidier, ligesom deres udgifter kan indgå i de støtteberettigede omkostninger.¹

Tilskudsordningen foregår i 2 faser:

- Fase 1: SMV'erne ansøger om tilskud til rådgivning og sparring om udvikling af en cirkulær forretningsmodel.

---

¹ Store virksomheder, der indgår i netværk, kan kun få støtte til udvikling af en cirkulær forretningsmodel for netværket, ikke til implementering af forretningsmodellen (se nærmere nedenfor).

- Fase 2: SMV'erne ansøger om tilskud til implementering af en ny konkret cirkulær forretningsmodel i deres virksomhed.

Normalt vil en virksomhed skulle have deltaget i fase 1 før deltagelse i fase 2. Det er dog ikke udelukket, at enkelte virksomheder kan springe direkte til fase 2, hvis virksomheden allerede har en veldokumenteret cirkulær forretningsmodel.

Ansøgningsrunderne kan evt. foregå under forskellige temaer inden for cirkulær økonomi, fx brug af design, nye digitale løsninger, tilbage-tagningsordninger mv. Ansøgningsrunderne udvikles med rådgivning fra partnerskabet af brancheorganisationer.

Indsatsen skal resultere i udvikling og implementering af konkrete, nye cirkulære forretningsmodeller for de enkelte SMV'er eller nye fælles løsninger for netværk af virksomheder.

Ansøgningsprocessen

Operatøren skal annoncere mindst én ansøgningsrunde hvert halve år. Efter modtagelse af ansøgningerne under hver runde skal operatøren vurdere, hvilke SMV'er og/eller netværk som har de største potentialer ved at skifte til en ny cirkulær forretningsmodel. Vurderingen skal ske ud fra en række objektive kriterier.

Gælder ansøgningen et netværk skal mindst $\frac{3}{4}$ af de deltagende virksomheder være SMV'er. Hvis store virksomheder deltager, skal de bidrage til at forbedre energi- og/eller ressourceeffektiviteten i netværkets SMV'er.

Ansøgningsprocessen for både fase 1 og 2 skal basere sig på *potentialet for en cirkulær forretning*. Potentialet ved omstilling til en cirkulær forretningsmodel i den enkelte SMV eller i netværket skal umiddelbart vurderes at være så stort, at det er sandsynligt, at SMV'en/netværket vil kunne skabe en betydelig og målbar forbedring af økonomien i SMV'en /netværket og en betydelig og målbar forbedring af ressourceudnyttelsen, herunder energi- og materialeeffektiviteten i SMV'en /netværket og/eller dens/deres kunder og underleverandører. Forbedringen skal kunne realiseres inden for to år efter, at virksomhederne indtræder i projektet med at implementere den ny forretningsmodel og må derfor ikke kræve langvarige udviklingsforløb af nye prototyper mv.

Operatøren skal redegøre for, hvordan ansøgningsprocessen for SMV'er konkret vil blive gennemført, og hvordan det sikres, at potentialet for en cirkulær forretning vil blive efterlevet. Operatøren kan evt. supplere med yderligere kriterier, som operatøren vil lægge til grund.

De cirkulære forretningsmodeller/de fælles løsninger, som udvikles i projektet, skal indeholde følgende:

- *Konkrete anvisninger på forbedring af vækst og beskæftigelse samt energi- og/eller ressourceeffektivitet.* Forretningsplanen skal anskueliggøre, hvordan SMV'en eller netværket konkret vil forbedre sin omsætning og beskæftigelse ved en cirkulær forretningsmodel, og hvordan det vil medføre en forbedret ressourceudnyttelse herunder en forbedret energi- og/eller materialeeffektivitet i den tilskudsmodtagende virksomhed og for dens kunder og evt. underleverandører.² Forretningsplanen skal også redegøre for, hvilke investeringer der kræves for at udløse potentialet.
- *Målbare effekter:* Forretningsplanen skal desuden indeholde solidt underbyggede og realistiske skøn for tilsvarende årlige forbedringer af beskæftigelse, omsætning og ressourceudnyttelse to år efter, at den cirkulære forretningsmodel er udviklet.

Som del af dokumentationskrav under EU's Regionalfond vil alle projekter blive målt på nogle foruddefinerede indikatorer for reduktion i energi- og/eller materialeforbrug i de virksomheder, som modtager tilskud. Disse indikatorer fremgår af det elektroniske ansøgningsskema og af den tilhørende indikatorvejledning (se nedenfor). Det er et krav, at projektet skal levere betydelige output og effekter målt med disse indikatorer.

For de øvrige effekter (beskæftigelse og omsætning hos de virksomheder, som modtager tilskud, samt andre effekter på forbedret ressourceudnyttelse hos virksomhederne, deres kunder og leverandører) skal operatøren i det elektroniske ansøgningsskema opstille egne indikatorer og tilhørende måltal og målemetoder. Operatøren skal altså i sin ansøgning redegøre for, hvordan effekterne for de støttede projekter konkret vil blive målt.

Rådgivningsprocessen

SMV'er og netværk, der opfylder ovennævnte og evt. supplerende ansøgningskriterier, kan blive udvalgt til at få støtte til rådgivning og sparring mv. under fase 1 i tilskudsordningen. Virksomhederne vælger i givet fald selv en rådgiver, der skal registreres hos operatøren (operatøren kan ikke selv forestå denne rådgivning).

Rådgivning og sparring mv. skal tage udgangspunkt i de enkelte SMV'ers/netværks specifikke forretningsmæssige situation og skræddersys til de enkelte SMV'er/netværk. Dette udelukker dog ikke, at visse aktiviteter kan gennemføres som kollektive forløb.

---

² Hvis den cirkulære forretningsmodel øger virksomhedernes konkurrenceevne og aktivitet betydeligt, kan det godt ske, at virksomhedernes CO₂-udledning samt materiale- og energiforbrug stiger – det afgørende er, at den cirkulære forretningsmodel forbedrer virksomhedernes energi- og ressourceeffektivitet.

Aktiviteter, der kan ydes støtte til, vil navnlig være:

- Opbygning af netværk, inkl. samarbejde med kunder og leverandører mv.
- Tilknytning af en rådgiver, der har erfaring med cirkulær forretningsudvikling
- Rådgivning hos videninstitution om fx teknologi
- Rådgivning til beregning af investeringsbehov og forventede resultater
- Udvikling af business cases og rentabilitetsanalyser af cirkulære forretningsmodeller

Udviklingen af de konkrete forretningsmodeller kan ske i en kombination af individuelle (én til én) og kollektive forløb for de deltagende virksomheder. Om muligt bør viden tilføres flere SMV'er kollektivt, dels af hensyn til princippet om sparsommelighed, dels af hensyn til at virksomhederne med større sandsynlighed skaber forretningsmæssigt værdifulde netværk, når de deltager i kollektive arrangementer.

Kollektive aktiviteter vil navnlig være:

- Virksomheder, som har implementeret en cirkulær forretningsmodel, præsenterer egne erfaringer, herunder tilgang til processen, mulige barrierer mv. samt opnåede effekter i virksomheden.
- Tilførsel af viden om faglige eller sektorspecifikke forhold ved at omstille virksomheden, og viden om konsekvenser fx i forhold til efterlevelse af standarder og krav.

Særligt ift. fase 1, tilskud til rådgivning og sparring

SMV-virksomheder kan ydes støtte til rådgivning efter reglerne for ”de minimis støtte” eller SMV-konsulentbistand i EU’s generelle gruppefritagelsesforordning. Støtte i henhold til gruppefritagelsesforordning udgør maksimalt 50 % af udgiften til rådgivning. Ydes SMV-støtten i henhold til ”de minimis regler”, kan den være større end 50 %.

Store virksomheder kan – hvis de deltager i netværk, jf. ovenfor – også modtage støtte til rådgivning. Denne støtte skal gives som ”de minimis støtte”.

Der gælder en række specifikke krav til anvendelse af bestemmelserne, se støtteberettigelsesreglerne.

Særligt ift. fase 2 vedr. implementering

SMV-virksomheder, der tildeles støtte under fase 2 til implementering af den cirkulære forretningsmodel, kan modtage støtte til indkøb af maskiner og udstyr (dog ikke maskiner og udstyr til produktion af energi), licenser, knowhow og patenter.

Udgiften til investeringen (implementeringen) skal være helt adskilt fra udgiften til udarbejdelse af den cirkulære forretningsmodel i fase 1.

Støtte til implementering af cirkulære forretningsmodeller kan ydes efter reglerne om investeringsstøtte i SMV-virksomheder. Støttesatsen er, jf. EU's generelle gruppefritagelsesforordning, 10 % af investeringsudgifterne til SMV-virksomheder og 20 % til små virksomheder.³ Hvis virksomhederne er lokaliseret i særlige geografiske områder, øges støttesatsen til 20 % til SMV-virksomheder og 30 % til små virksomheder.⁴ Alternativt kan reglerne i EU's generelle gruppefritagelsesforordning om investeringer i miljøbeskyttelse anvendes.⁵

Der gælder en række specifikke krav til anvendelse af statsstøttebestemmelserne, se støtteberettigelsesreglerne.

De minimis støtte kan ikke anvendes ift. implementering.

3. Krav til ansøgning fra operatør

Ansøgninger til operatørrollen skal ligge inden for rammerne af regionalfondsprogrammets såkaldte prioritetsakse 3 vedr. Energi- og ressourceeffektive SMV'er. De indkomne ansøgninger vil blive vurderet ud fra overensstemmelse med denne temabeskrivelse.

Ved gennemgangen af ansøgninger til operatørrollen vil der herudover blive lagt vægt på følgende udvælgelseskriterier:

a. Kvalifikationer og kompetencer

Ansøger skal beskrive egne kvalifikationer og kompetencer inden for cirkulære forretningsmodeller, herunder hvordan ansøger vil sikre, at deltagervirksomhederne tilbydes den rette rådgivning og sparring til at få udviklet cirkulære forretningsmodeller med inddragelse af relevante eksterne konsulenter og specialister.

En projektansøgning kan tildeles 0-25 point på dette kriterium.

b. Effektkæde og -måling af de cirkulære forretningsmodeller

Det er vigtigt, at projektet har en klar og sammenhængende effektkæde (forandringsteori) med ambitiøse og realistiske måltal. Ansøger skal redegøre for, hvordan ansøger konkret vil måle effekterne af de støttede projekters vækst i beskæftigelse og omsætning samt forbedrede ressourceudnyttelse som følge af den cirkulære forretningsmodel.

En projektansøgning kan tildeles 0-25 point på dette kriterium.

³ Ved små virksomheder forstås virksomheder, der beskæftiger mindre end 50 personer, og hvis årlige omsætning eller samlede årlige balance ikke overstiger 10 mio. EUR (EFT L 124/36 af 20.5.2003).

⁴ De særlige geografiske områder er Læsø, Ærø, Langeland, Samsø, Bornholm, Lolland Kommune og de 27 småøer.

⁵ Støttesatsen afhænger bl.a. af forholdet til gældende EU-standarder for miljøbeskyttelse og energibesparelse. Investeringsudgifterne opgøres som ekstra udgifter til miljøbeskyttelse, energibesparelse, genbrug og genanvendelse.

c. Stærkt og landsdækkende partnerskab

Projektet skal gennemføres i et stærkt og landsdækkende partnerskab med involvering/opbakning fra erhvervslivet, herunder partnerskabet af brancheorganisationer. Ansøger skal beskrive, hvordan formidlingsindsatsen over for virksomhederne tænkes gennemført, hvem der deltager heri, og hvordan ansøger vil trække på den markedsviden, som opnås gennem formidlingsindsatsen herunder fra partnerskabet af brancheorganisationer.

En projektansøgning kan tildeles 0-20 point på dette kriterium.

d. Koordinering med lignende indsatser

Der vil blive lagt vægt på, hvordan projektet er koordineret med lignende indsatser lokalt, regionalt og nationalt. Det er vigtigt, at projektet ikke overlapper med tidligere gennemførte, igangværende eller planlagte indsatser. Temamaterialet indeholder Danske Regioners oversigt ”Indsatser vedr. cirkulær økonomi i de fem regioner” (oktober 2017).

En projektansøgning kan tildeles 0-20 point på dette kriterium.

e. Forankring af projektet

Der vil blive lagt vægt på, hvordan ansøger vil sikre, at projektets resultater kan blive videndelt, forankret og videreført i erhvervsfremmesystemet efter EU medfinansieringens ophør.

En projektansøgning kan tildeles 0-10 point på dette kriterium.

For at komme i betragtning til en bevilling om EU medfinansiering skal en projektansøgning opnå minimum 65 point.

4. Finansiering

Projekt(er) vil blive finansieret gennem den nationale pulje af regionalfondsmidler. I alt er der **afsat 19,3 mio. kr.** til projekt(er) under temaet.

Hver ansøger skal indsende to ansøgninger: én ansøgning for de aktiviteter, der skal foregå i Region Sjælland, samt én ansøgning for de aktiviteter, der skal foregå i resten af landet.⁶ For ansøgninger vedrørende aktiviteter i regionerne Syddanmark, Midtjylland, Nordjylland og Hovedstaden gælder, at den nationale pulje kan yde EU-medfinansiering svarende til max 50 pct. af et projekts samlede budget, mens det for ansøgningen vedrørende aktiviteter i Region Sjælland gælder, at der kan søges om max 60 pct. af det samlede budget.

Den ansøgte EU-medfinansiering skal fordeles med ca. 20 pct. i Region Sjælland og ca. 80 pct. i resten af landet. Der kan maksimalt søges om

---

⁶ Årsagen til, at der skal indsendes to ansøgninger er, at Region Sjælland er udpeget som en såkaldt overgangsregion i EU med egen økonomisk ramme, mens resten af Danmark tilhører de mere udviklede regioner med fælles økonomisk ramme. For at sikre en landsdækkende indsats skal der gennemføres aktiviteter i såvel Region Sjælland som de øvrige regioner – og derfor laves to ansøgninger.

3.923.518 kr. i medfinansiering til aktiviteter i Region Sjælland og 15.368.893 kr. i medfinansiering til aktiviteter i de øvrige regioner.

Den nationale finansiering forventes at komme fra partnerne i projektet, herunder de deltagende virksomheder, men kan også komme fra andre interesserede organisationer.

Det forventes, at der under indsatsen gives EU-medfinansiering til én ansøger.

I det omfang et projekt vil indebære statsstøtte i henhold til gældende EU-regler, kan den samlede EU-medfinansiering blive mindre end 50/60 pct. Puljens midler skal generelt udmøntes inden for de gældende regler for anvendelsen af Regional- og Socialfonden i Danmark. Potentielle ansøgere bør derfor orientere sig grundigt i regionalfondsprogrammet samt i 'Støtteberettigelsesregler 2014-2020'. Den offentlige støtte til projekter under den nationale pulje skal være i overensstemmelse med reglerne om gennemsigtighed og fri konkurrence, herunder navnlig EU's statsstøtte- og udbudsregler.

Den nationale pulje af regional- og socialfondsmidler

Den nationale pulje af regional- og socialfondsmidler er en del af den samlede danske indsats under de europæiske struktur- og investeringsfonde. I Danmark er omkring 7,5 pct. af midlerne under Regionalfonden og Socialfonden placeret i en national pulje, der udmøntes centralt. Det svarer til et beløb på ca. 31 mio. kr. årligt, hvoraf en del af midlerne skal gå til Region Sjælland.

Regionalfonden og Socialfonden, herunder den nationale pulje, skal bidrage til at styrke den regionale konkurrenceevne og beskæftigelse i hele Danmark.

Erhvervsministeren udmelder efter høring af Danmarks Vækstråd temaer for den nationale pulje. Erhvervsstyrelsens direktør træffer afgørelse om midlerne.

5. Ansøgningsproces

Ansøgning om EU-medfinansiering fra den nationale pulje søges hos Erhvervsstyrelsen, der træffer afgørelse om tildeling af midler fra den nationale pulje.

Der afholdes informationsmøde for potentielle ansøgere hos Erhvervsstyrelsen, Vejlsøvej 29, 8600 Silkeborg, den 16. januar 2018, kl. 13-15. Tilmelding hertil skal ske via www.regionalt.dk

Ansøgninger til at modtage tilskud til projekter under temaet vil – foruden en vurdering af opfyldelsen af de generelle regler for tildeling af strukturfondsmidler (legalitetskontrol) – blive vurderet på baggrund af de kriterier, som fremgår af ansøgningsmaterialet, jf. ovenfor. Kun pro-

jekter, som støtter op om opgaverne i det udmeldte tema, som de er beskrevet i afsnittene ovenfor, kan komme i betragtning til tilskud.

Erhvervsstyrelsen udsteder kontrakt om EU-medfinansiering eller afslag og varetager sagsbehandlingen af de indkomne ansøgninger.

Fristen for indsendelse af ansøgninger til Erhvervsstyrelsen til ovennævnte tema under den nationale pulje er den **28. februar 2018**. Ansøgningen skal indsendes via det elektroniske ansøgningsskema, som man kan finde på www.regionalt.dk eller direkte via dette link: <http://skema.erhvervsstyrelsen.dk/2014/>.

Yderligere information

For information kontakt:

Susanne Johansen, susjoh@erst.dk , 3529 1759 eller
Hans Henrik Nørgaard, haheno@erst.dk , 3529 1755

Find yderligere information via følgende links:

Regionalfondsprogram 2014-2020 (særligt s. 25-32):

https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/regionalfondsprogram_2014-2020_forkortet_udgave.pdf

Regler for EU-medfinansiering 2014-2020, støtteberettigelsesregler:

https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/24_08_16_regler_for_eu-medfinansiering_2014-2020.pdf

Indikatorvejledninger:

a) Regionalfondens indikatorvejledning (s. 4-6 og s. 22-30)

https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/erdf_indikatorvejledning_version_3_15-12-2015.pdf

b) Vejledning til operatør:

https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/groenne_indikatorer_2_ERDF.pdf

c) Vejledning til deltagervirksomheder:

https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/groenne_indikatorer_1_ERDF.pdf

Statsstøttehåndbogen (hvad er statsstøtte):

<http://em.dk/nyheder/2017/01-03-ny-statsstottehaandbog>